

הלכות ציצית פרק ב

פרק ב התכלת

א.

תכלת האמורה בתורה בכל מקום, היא הצמר הצבוע כפתוך שבכוחל, וזו היא דמות הרקיע הנראית לעין בטהרו של רקיע.
והתכלת האמורה בציצית - צריך שתהא צביעתה צביעה ידועה, שעומדת ביופיה ולא תשתנה.
וכל שלא נצבע באותה הצביעה - פסול לציצית, אף על פי שהוא כעין הרקיע, כגון שצבעו באסטיס או בשאר המשחירין, הרי זה פסול לציצית.
ורחל בת עז - צמרה פסול לציצית:

ב.

כיצד צובעין תכלת של ציצית?
לוקחין הצמר ושורין אותו בסיד, ואחר כך מכבסין אותו עד שיהיה נקי, ומרתיחין אותו באהלא וכיוצא בו, כדרך שהצבעין עושין, כדי שיקלוט את העין.
ואחר כך מביאין דם חילזון, והוא דג שדומה עינו לעין הים, ודמו שחור כדיו, ובים המלח הוא מצוי:

ונותנין את הדם ליורה, ונותנין עמו סמנים, כמו הקימניא וכיוצא בה, כדרך שהצבעין עושים, ומרתיחין אותו, ונותנין בו הצמר, עד שייעשה כעין הרקיע, וזו היא התכלת של ציצית:

דיני צביעה

תכלת של ציצית צריכה צביעה לשמה, ואם צבעה שלא לשמה פסולה. והיורה שיש בה הצבע, אם צבע בו מעט צמר לבדקו אם הוא יפה אם לאו - נפסלה היורה כולה.

אלא כיצד יעשה, לוקח הצבע מן היורה בכלי קטן, ומניח בו מעט צמר שבדק בו, ושורף את שבדק, שהרי נצבע לבדיקה. ושופך הצבע שבכלי שבדק בו, שהרי טעמו ופסלו, וצובע התכלת בשאר הצבע שלא נפגם:

התכלת אינה נלקחת אלא מן המומחה, חוששין שמא לא נצבעה לשמה. ואף על פי שנלקחה מן המומחה, אם נבדקה ונודע שנצבעה באחד משאר צבעונין המשחירים שאינן עומדין - פסולה:

כיצד בודקין אותה עד שיידוע אם נצבעה כהלכתה אם לאו? לוקחין התבן, וריר של שבלול, ומי רגלים שנתחמצו ארבעים יום, ושורין התכלת בכולן מעת לעת.

אם עמדה בעיניה ולא כהת - כשרה.

ואם כהת - לוקחין בצק של שעורים שמעפשין אותו למורייס, ונותנין
את זו התכלת שנשתנת בתוכו, ואופה הבצק בתנור, ומוציאין התכלת
מן הפת ורואין אותה,

אם כהת ממה שהיתה - פסולה,

ואם הוסיף עינה והושחרה יתר ממה שהיתה קודם האפייה -
כשרה:

ז.

חצר שמוכרין בה התכלת, והיו מוחזקין בכשרות - לוקחין ממנה סתם ואינו
צריך בדיקה, והרי היא בחזקתה עד שתיחשד.
המפקיד תכלת אצל הגוי - הרי זו פסולה, שמא החליפה.
ואם היתה בכלי והיה חתום בשני חותמות,
חותם בתוך חותם - כשרה,
בחותם אחד - פסולה:

ח.

המוצא תכלת בשוק, אפילו מצא חוטין מופסקין - פסולה, ואם שזורין,
כשרה.
הלוקח טלית מצויצת מן השוק,
מישראל - הרי היא כחזקתה,
מן הגוי -
מן התגר - כשרה,
מן ההדיוט - פסולה:

טלית שהיא כולה אדומה או ירוקה או משאר צבעונים - עושה חוטי לבן שלה כעין צבעה, אם ירוקה ירוקין ואם אדומה אדומין.
היתה כולה תכלת - עושה לבן שלה משאר צבעונים, חוץ מן השחור, מפני שהוא נראה כתכלת.
וכורך על הכל חוט אחד תכלת, כדרך שעושה בשאר ציציות שאינן צבועין:

עונש הלבן והתכלת

קשה עונש מי שאינו מניח לבן יתר מעונש מי שלא הניח תכלת, לפי שהלבן מצוי לכל, והתכלת אינה מצויה לכל, לפי שאינה מצויה בכל מקום ולא בכל זמן מפני הצבע שאמרנו: